

Brüsszel, 2025. december 15.
(OR. en)

16829/25

COJUR 99
COMAR 53
JUR 851

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 16719/25

Tárgy: Az Európai Unió és tagállamai nyilatkozata az „árnyékflotta” által jelentett fenyegetésekkel és a kritikus tenger alatti infrastruktúra védelmével kapcsolatos nemzetközi tengerjogi keret teljes körű kiaknázásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az „árnyékflotta” által jelentett fenyegetésekkel és a kritikus tenger alatti infrastruktúra védelmével kapcsolatos nemzetközi tengerjogi keret teljes körű kiaknázásáról szóló, az Európai Unió és tagállamai által tett nyilatkozatot, amelyet a Külügyek Tanácsa a 2025. december 15-i ülésén jóváhagyott.

**AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS TAGÁLLAMAI NYILATKOZATA AZ „ÁRNYÉKFLOTTA”
ÁLTAL JELENTETT FENYEGETÉSEKKEL ÉS A KRITIKUS TENGER ALATTI
INFRASTRUKTÚRA VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS NEMZETKÖZI TENGERJOGI
KERET TELJES KÖRŰ KIAKNÁZÁSÁRÓL**

AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS TAGÁLLAMAI,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy a 2023. október 24-én közzétett, az Európai Unió tengeri védelmi stratégiájában foglaltak szerint „tekintettel [...] a kritikus tengeri infrastruktúrákat fenyegető veszélyekre, valamint Oroszország Ukrajnával szembeni jogellenes és indokolatlan katonai agressziójának következményeire, az EU-nak nemzetközi biztonságsszolgáltatóként többet kell tennie”. Az Európai Bizottság által 2025. június 5-én elfogadott európai óceánügyi paktum szintén emlékeztet arra, hogy „a kritikus tengeri infrastruktúrákat [...] fenyegetések érik”,

MEGÁLLAPÍTVA, hogy a kritikus tenger alatti infrastruktúrát fenyegető veszélyek nem kizárólag az „árnyékflottából” erednek,

NYUGTÁZVA, hogy a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) a 2023. december 6-i A.1192 (33) határozatában sürgette a tagállamokat és valamennyi érdekelt felet, hogy mozdítsák elő a „sötét flotta” vagy más néven „árnyékflotta” által a tengerhasznosítási ágazatban folytatott jogellenes műveletek megakadályozását célzó intézkedéseket. Ebben a határozatban az IMO közgyűlése aggodalommal vette tudomásul az arról szóló információkat, hogy a szóban forgó hajók a szankciók megkerülése vagy más jogellenes tevékenységek folytatása céljából jogellenes műveleteket végeznek,

HANGSÚLYOZVA, hogy az Egyesült Nemzetek Közgyűlése a 2024. december 12-i 79/144. sz. határozatában elismerte, hogy a tenger alatti kábelek és csővezetékek létfontosságúak a világgazdaság és valamennyi állam nemzetbiztonsága szempontjából, tudatában annak, hogy ezek a kábelek és csővezetékek ki vannak téve a szándékos vagy véletlen károkozás kockázatának, továbbá felszólította az államokat, hogy hozzanak intézkedéseket a tenger alatti kábelek és csővezetékek védelmére, és tegyenek meg mindent az ilyen kábelekkel és csővezetékekkel kapcsolatban felmerülő problémák megoldása érdekében, összhangban a nemzetközi joggal, amint azt az Egyesült Nemzetek 1982. december 10-i Tengerjogi Egyezménye (UNCLOS) is tükrözi,

CSATLAKOZVA az államoknak az ENSZ Biztonsági Tanácsában a görög elnökség alatt, 2025. május 20-án a tengeri védelemről tartott nyílt vita során tett azon felhívásához, hogy jobban érvényre kell juttatni a hatályos nemzetközi jogi védelmet, különösen az olyan kritikus infrastruktúrák esetében, mint a tenger alatti kábelek és csővezetékek,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az ENSZ és az IMO keretében tett intézkedéseken túl más munkafolyamatok is hozzájárulnak e fenyegetések kezeléséhez. A balti-tengeri NATO-szövetségesek 2025. január 14-i csúcstalálkozóján elfogadott együttes nyilatkozat nyomán különböző alternatívákat azonosítottak a kritikus tenger alatti infrastruktúrát érintő kockázatok és az „árnyékflotta” jelentette kihívások kezelésére. Az EU és tíz európai állam 2025. május 16-án egyetértési megállapodást fogadott el a balti-tengeri kritikus tenger alatti infrastruktúra védelméről. A G7-ek külügyminiszterei 2025. március 14-én nyilatkozatot adtak ki a tengeri védelemről és jólétről, amelynek nyomán elindult a kritikus tenger alatti infrastruktúra védelmére irányuló munka, és létrejött az árnyékflottával foglalkozó munkacsoport,

NYUGTÁZVA, hogy az Európai Tanács 2024. december 19-én következtetéseket fogadott el, amelyekben üdvözölte az „árnyékflottával” szembeni intézkedéseket, és hogy a tagállamok az Európai Tanács 2025. június 26-i és október 23-i ülésén további intézkedésekre szólítottak fel e tekintetben. Az Európai Unió Tanácsa 2025. június 6-án következtetéseket fogadott el a megbízható és reziliens konnektivitásról, amelyekben nyomatékosította, hogy sürgős szükség van a tenger alatti kábelinfrastruktúra átfogó támogatására, amint arra a kábelbiztonságra vonatkozó uniós cselekvési terv is rámutat,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy 2025. február 21-én az Európai Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője elindította a kábelbiztonságra vonatkozó uniós cselekvési tervet. E cselekvési terv szerint az EU-nak és tagállamainak a Nemzetközi Tengerészeti Szervezettel együttműködve közös értelmezést kell kialakítaniuk a nemzetközi tengerjog vonatkozó rendelkezéseiről, lehetővé téve a tagállamok mint parti és lobogó szerinti államok számára, hogy hatékonyabban védjék a kritikus infrastruktúrákat, és fellépjenek a nyílt tengeren közlekedő „árnyékflottákkal” és bármely figyelmet érdemlő hajóval szemben. Különösen az EU számára kockázatot jelentő hajók feltartóztatására vagy átvizsgálására vonatkozó jogi keretet kell gondosan értékelni, teljes összhangban az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményével (UNCLOS). A cselekvési terv azt is javasolja, hogy a multilaterális szinten végzett munka magában foglalhatná annak mérlegelését is, hogy a tenger alatti kábelinfrastruktúrák védelmének fokozása, valamint a normák és a bevált gyakorlatok előmozdítása érdekében miként lehetne teljes mértékben kihasználni a nemzetközi tengerjoggal, többek között az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban álló valamennyi lehetséges fellépést,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Európai Bizottság 2025. május 6-án előterjesztette az orosz energiainport felszámolására irányuló ütemtervet, amely magában foglal olyan intézkedéseket is, amelyek az olajra vonatkozó uniós szankciók „árnyékflották” használatával történő kijátszásának problémáját hivatottak megoldani,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az ENSZ Tengerjogi Egyezménye – a preambulumban foglaltak szerint – hozzájárul a béke, a biztonság, az együttműködés és a baráti kapcsolatok megerősítéséhez minden állam között az igazságosság és egyenlő jogok alapelveivel összhangban, és a világ minden népe számára gazdasági és társadalmi előrelépést jelent az Egyesült Nemzetek Szervezetének Alapokmányában lefektetett alapelvekkel és célokkal összhangban,

HANGSÚLYOZVA, hogy a nyílt tenger szabadságát, ezen belül a hajózás szabadságát is, más államok érdekeinek kellő figyelembevételével kell gyakorolni, és hogy valamennyi államnak, köztük a lobogó szerinti államoknak is, jóhiszeműen kell teljesíteniük az UNCLOS szerinti kötelezettségeiket, és az egyezményben elismert jogait, joghatóságukat úgy kell gyakorolniuk és szabadságaikkal úgy kell élniük, hogy az ne ütközzön a joggal való visszaélés tilalmába,

HANGSÚLYOZVA, hogy az EU-nak és tagállamainak kezelniük kell az árnyékflottával és a kritikus tenger alatti infrastruktúrával összefüggő kockázatokat, és ezzel összefüggésben megjegyezve, hogy az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (5) bekezdésével összhangban az Unió hozzájárul „a nemzetközi jog szigorú betartásához és fejlesztéséhez, így különösen az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt alapelvek tiszteletben tartásához”,

KIJELENTIK ÉS ÚJÓLAG MEGERŐSÍTIK a következőket:

1. töretlenül elkötelezettek az ENSZ Tengerjogi Egyezménye iránt, amely meghatározza a tengereken és óceánokon végzett valamennyi tevékenységre irányadó jogi keretet, és amely a tengeri ágazatban folytatott nemzeti, regionális és globális fellépés és együttműködés alapjául szolgáló stratégiai jelentőségű eszköz, amelynek egyetemes és egységes jellegét és integritását meg kell őrizni;
2. valamennyi tengerre és óceánra kiterjednek az „árnyékflotta” és az esetleges további veszélyes hajózási gyakorlatok jelentette kockázatok, ideértve a potenciális környezeti károkat, valamint a tengerészeti biztonságot és a tengeri védelmet, a nemzetközi tengeri kereskedelem integritását, a kritikus tenger alatti infrastruktúrát – ezen belül a tenger alatti kábeleket és csővezetékeket –, a hajókon dolgozó tengerészek életét és egészségét, valamint a nemzetközi tengerészeti szabályok és normák tiszteletben tartását fenyegető kockázatokat, és azokat jogi szempontból egységes egésként kell vizsgálni, mivel ezek a kockázatok részét képezik az óceán térsége problémáinak, az UNCLOS harmadik preambulumbekkezdésében említettek szerint;

3. a nemzeti hovatartozás nélkül közlekedő hajók, beleértve az „árnyékflotta” hajóit is, különös kockázatot jelentenek. A nemzeti hovatartozás nélküli hajók az ENSZ Tengerjogi Egyezménye értelmében nem állnak valamely lobogó szerinti állam joghatósága alatt. Nem illeti meg őket sem a nyílt tenger szabadsága, ezen belül a hajózás szabadsága, sem az olyan jogok, mint például a békés áthaladás joga vagy a tranzitáthaladás joga, mivel ezeket a szabadságokat és jogokat a tengerjog alapján kizárólag államoknak biztosítják. A nyílt tengeren nem tartoznak egyetlen állam kizárólagos joghatósága alá sem. Az ENSZ Tengerjogi Egyezményének 110. cikkével összhangban bármely állam egy hajó fedélzetére léphet a nyílt tengeren, 58. cikkének (2) bekezdésével összhangban pedig a kizárólagos gazdasági övezetekben, amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy a hajó honosság nélküli. Bármely állam hozhat megfelelő intézkedéseket a nemzeti hovatartozás nélküli hajók fedélzetén, a nemzetközi joggal és a saját nemzeti jogával összhangban. Ezen túlmenően az uniós tagállamok elismerik, hogy bármely parti állam hozhat megfelelő intézkedéseket a nemzetközi joggal és a saját nemzeti jogával összhangban a nemzeti hovatartozás nélküli hajók tekintetében, amikor azok olyan területen hajóznak keresztül, amely felett az adott állam szuverén jogokat vagy joghatóságot gyakorol. A parti tengeren az ilyen hajókra a parti állam teljes és kizárólagos joghatósága vonatkozik;
4. minden államnak be kell tartania az UNCLOS 113. cikke szerinti azon jogi kötelezettségeit, amelyek értelmében minden egyes államnak el kell fogadnia az ahhoz szükséges törvényeket és rendelkezéseket, hogy – a vonatkozó feltételek fennállása esetén – büntetendő bűncselekménynek lehessen tekinteni a tenger alatti kábeleknek vagy csővezetékeknek az állam lobogója alatt közlekedő hajó vagy a joghatósága alatt álló személy által történő szándékos vagy vétkesen hanyag elszakítását vagy megrongálását. Az EU-nak és/vagy tagállamainak fel kell venniük a kapcsolatot a lobogó szerinti államokkal annak érdekében, hogy azok fokozzák e rendelkezés nemzeti joguk szerinti hatékony végrehajtását;
5. az UNCLOS 94. cikkével összhangban minden államnak jogi kötelezettsége, hogy ténylegesen gyakorolja a joghatóságát a lobogója alatt hajózó hajók tekintetében a közigazgatási, műszaki és szociális kérdéseket illetően. E tekintetben döntő fontosságú az IMO keretében a hajók lajstromozására vonatkozó iránymutatások és bevált gyakorlatok kidolgozásával kapcsolatban végzett munka;

6. a parti államok a felségvizeiken vagy a kizárólagos gazdasági övezetükben közlekedő hajóktól kikérhetik a biztosításukkal kapcsolatos információkat, a kikötőikbe befutó hajók esetében pedig a nemzetközi joggal összhangban megvizsgálják ezen információkat. Felkérhetik továbbá a legfőbb forgalmi területeken közlekedő hajókat, hogy a vonatkozó nemzetközi megállapodásokkal összhangban mutassák be a biztosítási és a polgári jogi felelősségvállalási igazolásokat;
7. az uniós tagállamok fokozni fogják az arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy a hajók eleget tegyenek az információk bejelentésére vonatkozó jogi kötelezettségeiknek. A 2002/59/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletének módosításáról szóló, 2025. február 19-i (EU) 2025/811 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv arra kötelezi a valamely kötelező hajójelentési rendszer területére belépő hajókat, hogy mutassanak be a biztosító által kiállított és a hajó fedélzetén tartott egy vagy több biztosítási igazolást, amely a tengeri biztosítási kárigényekre vonatkozó biztosítás meglétét bizonyítja, valamint a vonatkozó nemzetközi egyezmények szerint kiállított polgári jogi felelősségről szóló igazolásokat;
8. fontos eszközként szolgálnának az érintett lobogó szerinti államokkal annak érdekében kötött megállapodások, hogy azok a hozzájárulásukat adják a nyílt tengeren vagy az uniós tagállamok kizárólagos gazdasági övezetében a hajóikon végzett, előzetesen engedélyezett fedélzetre szállási műveletekhez. Az ilyen megállapodásokban meg lehetne határozni az egyes érintett lobogó szerinti államokkal való együttműködés feltételeit és módozatait az „árnyékflottába” tartozó, jogellenes műveleteket végző hajóik tekintetében;
9. a nemzetközi jog lehetővé teszi az államok számára, hogy végrehajtási intézkedéseket hozzanak több olyan forgatókönyv esetében, amelyek potenciálisan relevánsak lehetnek a kritikus tenger alatti infrastruktúra védelme szempontjából, ideértve többek között – de nem kizárólagosan – az UNCLOS 21., 73., 110., 111., 220. és 221. cikkét, valamint adott esetben a tenger alatti kábelek által létesített távirdai összeköttetések védelme iránti 1884. évi párizsi egyezmény X. cikkét;
10. a 7. és 8. pontban meghatározott, az „árnyékflotta” tevékenységei elleni fellépés mellett szükségessé vált az is, hogy az államok a tenger alatti kábeleket és csővezetéseket érő növekvő fenyegetés, valamint azok egyre gyakoribb megsemmisítése vagy megrongálása miatt tovább vizsgálják a nemzetközi tengerjogi keret kínáta lehetőségeket a növekvő kihívások kezelése és a tenger alatti kábelek és csővezetékek védelmének megerősítése érdekében, az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban;

11. szándékukban áll, hogy széles körű kezdeményezést indítsanak a kritikus tenger alatti infrastruktúrát fenyegető veszélyek kezelésére szolgáló eszközök kidolgozása céljából, ideértve a tenger alatti kábelek és csővezetékek védelmét is. Ezeket az eszközöket – tartalmuktól függően – a megfelelő fórumok, például az ENSZ szervei vagy az IMO keretében dolgoznák ki. Ezen eszközök közé tarthatna például a kritikus tenger alatti infrastruktúra közelében közlekedő hajók által követendő helyes magatartás nemzetközi normáinak gyűjteménye, amely kifejezetten erre vonatkozó elveket és iránymutatásokat állapítana meg, a különösen érzékeny tengeri területeken közlekedő hajókra vonatkozó szabályok gyűjteménye, a tenger alatti kábelek és csővezetékek védelmének a fokozottabb őrzés révén történő megerősítésére irányuló intézkedések, az érzékeny területek körüli tevékenységek szorosabb figyelemmel kísérése, valamint a nemzetközi joggal összhangban lévő mechanizmusok az ilyen infrastruktúrát veszélyeztető magatartások megelőzésére, illetve az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban lévő egyéb intézkedések. Ezek az eszközök a jogilag nem kötelező erejű eszközöktől az új, kötelező erejű eszközökig terjedhetnének.
